Súd:	Okresný súd Humenné
Spisová značka:	18C/144/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu:	8314207274
Dátum vydania rozhodnutia:	20. 11. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Marianna Hirková
ECLI:	ECLI:SK:OSHE:2017:8314207274.14

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Humenné sudkyňou JUDr. Mariannou Hirkovou v spore žalobcov: 1./ D. E., nar. XX.XX.XXXX, W. XX, 2./ E.. I. E., nar. XX.X.XXXX, W. XX, zastúpená procesným opatrovníkom: Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny U., 3./ U. E., nar. XX.X.XXXX, W. XX, 4./ D. E., nar. X.X.XXXX, W. XX, všetci žalobcovia v 1./ až 4./ rade právne zastúpení: JUDr. Ivan Husár, advokát so sídlom Vojenská 14, Košice, proti žalovaným: 1./ E. Q., nar. XX.X.XXXX, P. XXXX/X, J., 2./ C. B., nar. XX.X.XXXX, P. XXXX/X, J., obaja žalovaní v 1./ a 2./ rade právne zastúpení: JUDr. Ladislav Bujňák, advokát so sídlom Sládkovičova 8, Prešov, 3./ Kooperativa poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, Štefanovičova 4, Bratislava, IČO: 00585441, o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy, takto

r o z h o d o l :

Žalovaní v 1.rade a v 2.rade spoločne a nerozdielne a žalovaný v 3.rade sú povinní zaplatiť žalobcovi v 1.rade 20 000 eur, žalobkyni v 2.rade 30 000 eur, žalobkyni v 3.rade 30 000 eur a žalobcovi v 4.rade 30 000 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť ostatných žalovaných.

Žalobu v prevyšujúcej časti zamieta.

Žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobcovia sa žalobou podanou na tunajšom súde dňa 11.6.2014 o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy domáhali, aby súd žalovaných v 1., 2. a 3. rade zaviazal na zaplatenie každému zo žalobcov náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 80.000,- eur s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť ostatných žalovaných voči žalobcom a náhrady trov konania.

2. Žalobu odôvodnili tým, že žalovaný v 1. rade dňa XX.X.XXXX viedol osobné motorové vozidlo I. I., evidenčné číslo: J. XXX I. a zapríčinil dopravnú nehodu, pri ktorej došlo k usmrteniu J. E., ktorá bola manželkou žalobcu v 1. rade a matkou žalobcov v 2. až 4. rade. Za uvedený skutok, ktorý bol vyhodnotený ako trestný čin usmrtenia podľa ust. § 149 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona bol žalovaný v 1. rade právoplatne odsúdený rozsudkom Okresného súdu U. sp. zn. XT/XXX/XXXX zo dňa XX.XX.XXXX v spojení s rozsudkom Krajského súdu v H. sp. zn. XTo/XX/XX zo dňa XX.XX.XXXX. Uvedené rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 25.10.2012. Žalovaná v 2. rade bola v deň dopravnej nehody vlastníčkou motorového vozidla vyššie uvedeného, ktoré viedol žalovaný v 1. rade a spôsobil ním dopravnú nehodu. Z pohľadu práva bola teda prevádzkovateľom tohto motorového vozidla. Žalovaná v 2. rade mala uzatvorené povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla u žalovaného v 3. rade. Súčasťou práva na súkromie je aj rodinný život zahŕňajúci aj vzťahy medzi blízkymi príbuznými, keď k rodinnému životu patria nielen sociálne a morálne vzťahy, ale tiež záujmy materiálnej povahy - napr. vyživovacia povinnosť. V zmysle v dnešnej dobe už stabilnej

rozhodovacej praxe súdov, ako aj v zmysle odbornej právnej literatúry je nepochybné, že spôsobenie úmrtia blízkej osobe je zásahom do práva na ochranu súkromia a práva na rodinný život a spolužitie s inými osobami, ktoré sú súčasťou práva na ochranu súkromia v zmysle ust. § 11 OZ. Usmrtením manželky žalobcu v 1. rade a matky žalobcov v 2. až 4. rade došlo zo strany žalovaného v 1. rade k nenávratnej deštrukcii interpersonálnych väzieb tvoriacich základ a rámec ich súkromného a rodinného života a tým k zásahu do ich osobnostných práv a do práva na súkromie a rodinný život. Žalovaný v 1. rade preto nepochybne zodpovedá za zásah do práva na ochranu osobnosti žalobcov /práva na ochranu súkromia a rodinného života/ v zmysle ustanovenia § 11 a § 13 ods. 2 a ods. 3 Občianskeho zákonníka. Vo vzťahu k žalovanej v 2. rade je potrebné uviesť, že táto nespochybniteľne bola prevádzkovateľom motorového vozidla, ktorým bola spôsobená dopravná nehoda. Poukázali na ustanovenie § 427 ods. 2 OZ a uviedli, že s použitím analógie v zmysle ust. § 853 OZ je v zmysle rozhodovacej praxe súdov možné odvodiť zodpovednosť prevádzkovateľa motorového vozidla aj za ujmu spôsobenú zásahom do práva pozostalých príbuzných po obeti dopravnej nehody na ochranu osobnosti /súkromia a rodinného života/ podľa ustanovenie § 427 OZ. Žalovaná v 2. rade teda zodpovedá za zásah do práva na súkromie a rodinného života v zmysle ust. § 427 OZ per analogiam podľa ust. § 853 OZ. Žalovaný v 3. rade je povinný uhradiť žalobcom náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle ust. § 823 OZ v spojení s ust. § 15 a § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Zodpovednosť žalovaného v 3. rade aj za nemajetkovú ujmu spôsobenú pri prevádzke motorového vozidla už v minulosti potvrdila aj súdna prax. Poukázali na rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 11Co/12/2009 zo dňa 3.3.2010, rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci U. / H. I. J.. C-22/12 zo dňa 24.10.2013 a rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci C. / T. I. C-227/12 zo dňa 24.10.2013. S poukazom na všeobecnú záväznosť rozhodnutí Súdneho dvora EU a s poukazom na povinnosť výkladu vnútroštátneho práva v súlade s právom EU /tzv. nepriamy účinok práva EU/, je preto nespochybniteľné, že žalovaný v 3. rade zodpovedá aj za náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej žalobcom v dôsledku úmrtia ich blízkej osoby pri dopravnej nehode. V prípade úmrtia žiadne zadosťučinenie /vrátane finančného/ nemôže napraviť skutočne vzniknutú ujmu. Zmyslom takejto finančnej náhrady nemajetkovej ujmy je s prihliadnutím k hľadisku primeranosti - § 13 ods. 1 OZ iba túto ujmu zmierniť. Zo stabilnej rozhodovacej praxe súdov nepochybne vyplýva, že strata jedného z členov rodiny je neodčiniteľnou ujmou, ktorá postihuje ostatných členov rodiny, takže náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 OZ je primeraným prostriedkom obrany proti neoprávnenému zásahu do práv na ochranu osobnosti. Mama žalobcov v 2. až 4. rade a manželka žalobcu v 1. rade mala v čase dopravnej nehody 33 rokov a celý produktívny a rodinný život pred sebou. Priemerný život žien v Slovenskej republike je podľa údajov Štatistického úradu SR 80 rokov. V dôsledku jej úmrtia tak žalobcovia stratili cca 50 rokov rodinných a sociálnych vzťahov so svojou mamou a manželkou. Uvedená strata je ireverzibilná a drastická. Od úmrtia menovanej sa úplne zmenil rodinný a súkromný život žalobcov. Táto strata sa bude niesť celým zvyšným životom žalobcom a neprejde jediný deň, kedy si deti na mamu a manžel na manželku nespomenú a s uvedenou okolnosťou musia bez možnosti nápravy žiť po celý zbytok života. Vyčíslenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy je v takomto prípade veľmi zložité. Ak si ale uvedomíme, že v prípade, ak by pri dopravnej nehode bolo zdemolované motorové vozidlo, v ktorom sa viezla zosnulá a uvedené vozidlo by malo hodnotu napr. 100.000,- eur /bežná cena luxusných motorových vozidiel/ žalovaný v 3. rade by nepochybne takúto sumu bez námietok uhradil. Hodnota ľudských vzťahov, súkromného a rodinného života a strata možnosti na rozvíjanie uvedených vzťahov počas dlhého obdobie /vzhľadom na nízky vek zosnulej/ je pritom nepochybne neporovnateľne vyššia, nakoľko matku deťom a manželku žalobcovi v 1. rade nikto nevráti a žiadne financie im uvedenú ujmu nenahradia. V podmienkach SR existuje iba jeden právny predpis, ktorý oceňuje výšku uvedenej ujmy v peniazoch a tým je zákon č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení. Poukázali na ust. § 94 ods. 1 a 2 uvedeného zákona. V uvedenom prípade pritom ide o úhradu ujmy z verejných zdrojov, na ktoré sa v zmysle zásad tvorby fondov v Sociálnej poisťovni skladajú v princípe všetci aktívne pracujúci a SZČO. Ak z dôvodu solidarity je takto nastavená výška náhrady ujmy v prípade úmrtia z verejných zdrojov je náhrada ujmy v prípade súkromného poistenia nepochybne minimálne v tejto výške. Vzhľadom na vyššie uvedené, je podľa názoru žalobcov výška náhrady nemajetkovej ujmy v ich prípade adekvátna a primeraná aspoň vo výške 80.000,- eur pre každého zo žalobcov.

3. V ďalšom podaní žalobcovia uviedli, že v dôsledku dopravnej nehody došlo jednoznačne k zásahu do osobnostných práv žalobcov tak, že bola narušená celistvosť ich rodiny, bolo zasiahnuté do ich súkromného a rodinného života, pričom následky sú trvalé a neodstrániteľné, keď ochudobnenie žalobcu v 1. rade ako manžela v citovej oblasti je nenapraviteľné, zasiahlo sa do manželského zväzku, keď

manželstvo je v spoločnosti významnou spoločenskou kategóriou. Žalobca v 1. rade mal s manželkou veľmi pekný citový vzťah. Pekne sa oslovovali, chodili na spoločné dovolenky, trávili spolu všetky voľné chvíle. Spoločne sa starali o deti a boli príkladnými rodičmi pre svoje deti. Úloha žalobcu v 1. rade po strate manželky a matky bola o to ťažšia, keď citové väzby deti na matku boli veľmi silné a otec musel prevziať na seba všetky úlohy, najmä v oblasti, keď deti dospievali. Žalobcovia v 2., 3. a 4. rade ako deti, utrpeli závažnú psychickú ujmu, keď im zomrela matka, veľmi blízky a citovo naviazaný človek. Vzťah matky tak k deťom bol veľmi blízky. Deti sa s matkou veľmi pekne oslovovali, mali ju radi. Pomáhala im pri školských povinnostiach. Nebyť smrti matky deti by mali úplne iné vzdelanie, vstup do života im však bol zmarený. Po smrti matky sa všetkým deťom zhoršil prospech v škole a úmrtie mamy im neočakávane a drasticky zasiahlo do ich každodenného života. Všetci žalobcovia po nehode museli užívať lieky, boli v opatere psychológa. Žalobca v 1. rade bol po úmrtí manželky práceneschopný pre psychické problémy od XX.X.XXXX do XX.X.XXXX. Následne je od uvedeného obdobia v evidencii a liečbe v psychiatrickej ambulancii pre depresívny stav reaktívny - prolongovaný z dôvodu úmrtia manželky. Pravidelne raz mesačne užíva predpisované psychofarmaká s neuspokojivým efektom. Má obavy z budúcnosti, vyžaduje si dodnes dlhodobé vedenie na psychiatrii. S manželkou mali výnimočný vzťah, išlo o životnú, osudovú lásku. Plánovali mať ďalšie deti a manželka bola v čase dopravnej nehody vysoko pravdepodobne opätovne tehotná, nakoľko mala pozitívny test na tehotenstvo. Uvedenú okolnosť pre úmrtie už ale nebola schopná overiť u lekára. Žalobca v 1. rade vie, že už takýto vzťah nikdy mať nebude. V dôsledku tragickej smrti manželky a matky žalobcov pri dopravnej nehode, ktorú spôsobil žalovaný v 1. rade, ide o nesmierne závažnú ujmu. Všetky deti sú a boli v dlhodobej psychoterapeutickej starostlivosti. Žalobkyňa v 3. rade napriek odstupu času nie je pripravená o uvedených záležitostiach dodnes otvorene rozprávať. Uvedenú záležitosť sa snaží vytesniť a akákoľvek zmienka o tejto veci u nej vyvoláva depresívne stavy. Žalobca v 4. rade osobitne ťažko nesie vzniknutú situáciu, nakoľko mama išla autom po neho na tréning a cestou došlo k tragickej dopravnej nehode. Dodnes a počas celého života si bude vyčítať, že za úmrtie mamy môže nepriamo on sám a s uvedeným pocitom musí žiť celý život. Žalobkyňa v 2. rade mala v čase úmrtia matky X rokov a takto v citlivom veku zrazu neočakávane prišla o najbližšiu osobu. Jej stres a nepochopenie prečo tu zrazu mama nie je, ani nemožno objektívne popísať, nakoľko kto uvedenú situáciu nezažil, vec objektívne nepochopí. Neprejde deň, kedy by si deti na mamu nespomenuli a s uvedenou skutočnosťou musia žiť po celý zvyšok života. Žiadne finančné prostriedky nenahradia stratu manželky a matky a táto rodina si ponesie fatálne následky až do konca života. Z uvedeného dôvodu, aj s prihliadnutím na fakt, že pri bežnej dĺžke života mohli rozvíjať a budovať rodinné vzťahy ešte cca XX rokov (mama mala v čase dopravnej nehody XX rokov) je výška požadovanej ujmy primeraná okolnostiam prípadu.

4. Žalovaní v 1. a 2. rade v písomnom vyjadrení navrhovali, aby súd žalobu voči žalovaným v 1. a 2. rade v celom rozsahu zamietol a priznal im náhradu trov konania. Uviedli, že za prípadnú nemajetkovú ujmu zodpovedá v celom rozsahu žalovaný v 3. rade. Je pravdou, že žalovaný v 1. rade dňa XX.X.XXXX spôsobil dopravnú nehodu, pri ktorej utrpela smrteľný úraz manželka žalobcu a za svoje konanie bol právoplatne uznaný za vinného. V čase dopravnej nehody bolo vozidlo, ktorým bola spôsobená nemajetková ujmy riadne poistené u žalovaného v 3. rade, pričom povinné zmluvné poistenie uzavrela so žalovaným v 3. rade matka žalovaného v 1. rade a v tomto prípade aj prevádzkovateľ motorového vozidla žalovaná v 2. rade. Povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla bolo uzavreté v zmysle zákona č. 381/2001 Z.z. pod č. XXXXXXXXXX na obdobie od X.XX.XXXX do X.XX.XXXX. Je evidentné, že v čase dopravnej nehody bol uzavretý zmluvný vzťah medzi prevádzkovateľom motorového vozidla a žalovaným v 3. rade. Poukázali na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie zo dňa 24.10.2013 vo veci C-22/12 U. proti H., U.Á. a uviedli, že je to významné a prelomové rozhodnutie Súdneho dvora s priamym dopadom na našu doterajšiu právnu úpravu, v zmysle ktorého aj nemajetková ujma je súčasťou povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, a teda aj za túto škodu zodpovedná poisťovňa, teda žalovaný v 3. rade. Žalovaný v 1. a 2. rade teda nespochybňujú právny základe žaloby, sú toho názoru, že nemajetkovú ujmu má zaplatiť žalovaný v 3. rade a to v súlade s právnym názorom Európskeho súdneho dvora a právnym názorom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/127/2010. Je síce pravdou, že žalovaná v 2. rade bola v čase dopravnej nehody prevádzkovateľkou motorové vozidla, avšak z hľadiska zodpovednosti za nemajetkovú ujmu v zmysle § 11 a nasledujúcich Občianskeho zákonníka z jej strany nedošlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcov a pritom neoprávnený zásah je základným predpokladom zodpovednosti za nemajetkovú ujmu. Čo sa týka výšky uplatnenej nemajetkovej ujmy, túto žalobcovia vo svojej žalobe náležitým spôsobom neodôvodnili a nešpecifikovali. Poukázali na neodvrátiteľný následok a celoživotnú stratu najbližšej osoby, s čím je možné súhlasiť. Na druhej strane

však aj na strane žalovaného v 1. rade a jeho matky - žalovanej v 2. rade došlo k radikálnej zmene v ich živote. Žalovaného táto udalosť psychicky poznačila na celý život. Musí s tým žiť, musel zmeniť bydlisko, opustiť Slovensko, keďže mu táto okolnosť zo strany žalobcov bola neustále pripomínaná a vyčítaná, svoje konanie ľutuje, avšak už sa to nedá inak napraviť. Je nepochybné, že výšku nemajetkovej ujmy musí určiť súd, je otázne, či uplatnená výška nemajetkovej ujmy je primeraná a či má byť rovnaká pre každého zo žalobcov. V tomto smere poukázali na súdnu prax, týkajúcu sa priznávania výšky nemajetkovej ujmy v obdobných prípadoch s poukazom na konkrétne okolnosti prípadu, kvalitu rodinného života, rodinných citových väzieb so znalosťou a preukázaním doterajšieho priebehu života v rodine a to partnerských, či rodičovských vzťahov s dôrazom na jeho usporiadanosť. Sú toho názoru, že v prípade preukázania zodpovednosti za nemajetkovú ujmu prichádza do úvahy jej primeraná náhrada, avšak túto škodu je povinný zaplatiť žalovaný v 3. rade a to v zmysle vyššie uvedeného právneho rozboru, najmä s poukazom na citovaný rozsudok Európskeho súdneho dvora zo dňa 24.10.2013 vo veci C-22/12 U. - H..

5. Žalovaný v 3. rade v písomnom vyjadrení uviedol, že so žalobným návrhom nesúhlasí čo do právneho základu, ani jeho výšky. Poukázal na rozsudky v podmienkach Slovenskej republiky a to rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 26.6.2014 sp. zn. 12Co/89/2013, rozsudok Okresného súdu Trnava zo dňa 7.4.2014 sp. zn. 21C/15/2011, na základe ktorých bola vyslovená neexistencia pasívnej vecnej legitimácie komerčnej poisťovne v sporoch o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového v zmysle zákona č. 381/2001 Z.z.

6. V ďalších podaniach vzniesol námietku premlčania a uviedol, že žalovaný v 3. rade je účastníkom súdneho konania na báze odkazu na znenie § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. Nakoľko citovaný zákon má vlastnú špeciálnu právnu úpravu o premlčaní, ide konkrétne o § 15 ods. 2, potom je namieste premlčanie prednostne posudzovať podľa znenia § 106 ods. 1, 2 OZ /lex specialis/, na ktoré znenie sám zákon č. 381/2001 Z.z. odkazuje a nie podľa § 101 OZ /lex generalis/. Navyše zákon č. 381/2001 Z.z. nikde nestanovuje, že by sa mala premlčacia doba, presnejšie jej začiatok, odvíjať od záverov trestného konania, resp. od právoplatnosti rozhodnutia v trestnom konaní. V danom prípade došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcov momentom smrti poručiteľky dňa XX.X.XXXX, a teda pre žalobcov s podporou judikatúry začala premlčacia doba plynúť počnúc dňom XX.X.XXXX /deň nasledujúci po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcov, presnejšie ide deň po smrti poručiteľky/ a táto uplynula dňa XX.X.XXXX /podľa znenia § 15 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z. v prepojení na znenie § 106 ods. 1 OZ/, pričom žaloba bola na súd podaná až dňa 11.6.2014, t.j. po uplynutí zákonnej premlčacej doby. K rozhodnutiu Súdneho dvora vo veci C-22/12 vo veci P. U. proti S. H. a T. U. uviedol, že Súdny dvor v tomto rozsudku nevykladal, či v rámci danej veci posudzovanej vnútroštátnej právnej úpravy, týkajúcej sa poistného krytia z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, je zahrnutá aj náhrada nemajetkovej ujmy spôsobená blízkym osobám obeti usmrtených pri dopravnej nehode. Súdny dvor v predmetnej veci iba uviedol, ako by mala vyzerať úprava tejto otázky vo vnútroštátnom práve v súlade s komunitárnou úpravou. Právna úprava obsiahnutá v zákone o PZP taxatívnym spôsobom uvádza prípade, na ktoré sa vzťahuje poistné krytie zo zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, pričom náhrada nemajetkovej ujmy v tomto taxatívnom výpočte nie je a ani nikdy nebola. Z uvedeného rozsudku Súdneho dvora je možné evidentne vyvodiť, že náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých po obeti dopravnej nehody ako súčasť ochrany osobnostných práv nie je predmetom úpravy európskeho práva, pretože táto problematika spadá v zmysle zakladateľských dokumentov Európskej únie do právomoci členských štátov. Zo smerníc EU vyplýva, že riešia iba nadstavbový vzťah, t.j. ukladajú členským štátom prijať určité opatrenia. Smernice EU upravujúce povinné zmluvné poistenie ako sekundárne európske právo, nemajú priamy, ani subsidiárny účinok na národno-právnu úpravu odškodňovania obetí dopravných nehôd a zaväzujú iba členské štáty. Smernice EU nemožno priamo aplikovať vo vzťahu k fyzickým, či právnickým osobám členského štátu. Súdny dvor vo vyššie uvedenom rozsudku nekonštatoval, že ustanovenie § 4 ods. 2 písm. a/ zákona o PZP je v rozpore s niektorou zo smerníc upravujúcich poistenie zodpovednosti motorových vozidiel. Na tomto mieste žalovaný v 3. rade uvádza, že súkromné právo členského štátu, pokiaľ sa neprieči právu Európskej únie, je oprávnený vykladať iba národný súd, ktorý je povinný vychádzať z platnej právnej úpravy danej zákonom o PZP. Z právnej úpravy vyplýva, že sa jasne rozlišuje medzi škodou a ujmou spôsobenou zásahom do osobnostných práv a že podľa § 4 ods. 2 písm. a/ zákona o PZP sa z povinného zmluvného poistenia hradí iba škoda na zdraví. Žalovaný v 3. rade poukázal aj na vyjadrenie Najvyššieho súdu SR sp. zn.

3Cdo/301/2012 zo dňa 31.3.2016 ohľadom výnimočnosti situácie, kedy súd priznáva odškodnenie za zásah do práv na ochranu osobnosti v peňažnej forme. K tomu poukázal na okolnosti tohto konkrétneho prípadu vyplývajúce z obsahu trestného spisu, kedy žalovaný v 1. rade neušiel z miesta nehody, ale bezprostredne po nehode zavolal záchrannú zdravotnú službu, pomáhal pri odstraňovaní škodlivého následku a sám oznámil trestný čin príslušným orgánom, priznal sa k jeho spáchaniu a tento úprimne oľutoval. Žalovanému v 1. rade bol v trestnom konaní za jeho skutok uložený trest odňatia slobody v trvaní 3 rokov, ktorého výkon bol podmienečne odložený na skúšobnú dobu v trvaní 5 rokov a zároveň mu bol uložený trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlo po dobu 5 rokov. Pritom judikatúra práve odsúdeniu v trestnom konaní priznáva vysoký satisfakčný účinok pre poškodených.

7. Súd vykonal dokazovanie a to oboznámením sa s listinnými dôkazmi a z nich rozsudkom Krajského súdu v H. sp. zn. XTo/XX/XX zo dňa XX.XX.XXXX, úmrtným listom J. E., rodnými listami žalobcov v 2., 3., 4. rade, oznámením o uzavretí manželstva žalobcu v 1. rade a J. rod. S., zápisnicou o obhliadke miesta dopravnej nehody zo dňa XX.X.XXXX, evidenčnou kartou vozidla I. I., evidenčné číslo: J. XXX I., lekárskymi správami zo dňa 13.10.2014 a zo dňa 13.10.2014, lekárskou správou zo dňa 26.9.2014, vypočul žalobcov v 1., 3. a 4. rade a zistil nasledovný skutkový stav veci.

8. Rozsudkom Krajského súdu v H. sp. zn. XTo/XX/XXXX zo dňa XX.XX.XXXX bol zrušený napadnutý rozsudok Okresného súdu U. zo dňa XX.XX.XXXX sp. zn. XT/XXX/XXXX vo výroku o treste. Z tohto rozsudku súd zistil, že napadnutým rozsudkom uznal súd prvého stupňa E. Q. vinným z prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Trestného zákona a z prečinu ublíženia na zdraví podľa § 158 Trestného zákona na tom skutkovom základe, že dňa XX.X.XXXX v čase okolo 16.15 hod. viedol osobné motorové vozidlo značky I. I., evidenčné číslo: J.-XXXAT po ceste III. triedy č. XXXXX z obce H., okr. J. do obce W., okr. U., kde vo vzdialenosti 800 m pred tabuľou označujúcou obec W., v dôsledku v danom úseku neprimeranej rýchlosti a to 85 km/h s vozidlom v pravotočivej zákrute prešiel do protismeru, kde sa čelne zrazil s prichádzajúcim vozidlom zn. B. I., ev.č. U. XXX T., ktoré viedla vodička J. E., ktorá v dôsledku nehody utrpela vážne poranenia, ktorému zraneniu na mieste podľahla a jej spolujazdkyňa maloletá I. E., sediaca na zadnom sedadle za vodičkou, utrpela zranenie s dobou liečenia v trvaní 19 dní. Obžalovaný urobil pred súdom 1. stupňa vyhlásenie o vine, súd prvého stupňa jeho vyhlásenie prijal. Obžalovaný sa k spáchaniu trestného činu priznal a tento úprimne oľutoval. Z lekárskej správy od ošetrujúcej psychiatričky vyplynulo, že obžalovaný trpí psychickými problémami v súvislosti s následkami nehody. Z odpisu z registra trestov vyplynulo, že obžalovaný v ňom nemal do času spáchania nehody žiaden záznam, to znamená, že do uvedeného momentu sa žiadneho trestného činu nedopustil. Z evidenčnej karty vodiča vyplývalo, že pred spáchaním trestného činu viedol obžalovaný riadny život, pretože nebol ani priestupkovo postihnutý, pričom z evidenčnej karty vodiča vyplynulo, že sa nedopustil ani žiadneho priestupku na úseku dopravy. Obžalovaný sa dopustil skutku vo veku blízkom veku mladistvých, pričom táto skutočnosť mala nepochybne vplyv na jeho rozumovú a vôľovú spôsobilosť. Krajský súd konštatoval, že obžalovaný viedol riadny život, v mieste bydliska nebol hodnotený negatívne, neviedlo sa voči nemu žiadne iné trestné stíhanie, ani priestupkové konanie. Pri ukladaní trestu nebolo možné prehliadnuť, že obžalovaný je stíhaný pre nedbanlivostné trestné činy. Z hľadiska spôsobu spáchania činu nebolo možné opomenúť, že obžalovaný sa v čase skutku pohyboval v pravotočivej zákrute zákonom dovolenou rýchlosťou /v čase nehody bolo v tomto úseku dovolené pohybovať sa rýchlosťou do 90 km/h/. Rýchlosť v tomto úseku nebola obmedzená, avšak na bezpečný prejazd bolo potrebné sa pohybovať rýchlosťou okolo 61 km/h, vzhľadom ale na to, že na túto rýchlosť žiadna dopravná značka neupozorňovala a ani jej konkrétna výška zo žiadneho predpisu nevyplývala, jej odhadnutie záviselo od skúsenosti vodiča, jazdu obžalovaného potom nebolo možné hodnotiť ako arogantnú, bezohľadnú, nešlo o vyslovene hazardérstvo, ale skôr dôsledok jeho neskúsenosti. Obžalovaný v minulosti nebol ani trestne stíhaný a nebol ani priestupkovo postihnutý. V evidenčnej karte vodiča nemal žiaden záznam, nedopustil sa teda ani žiadneho priestupku na úseku dopravy, čo vo svojom súhrne znamenalo, že v osobe obžalovaného nejde o nedisciplinovaného vodiča, teda o notorického porušovateľa dopravných, ale ani iných právnych predpisov.

9. Z oznámenia o uzavretí manželstva zo dňa XX.XX.XXXX mal súd preukázané, že nebohá J. E., rod. S. a žalobca v 1. rade uzavreli dňa X.XX.XXXX manželstvo a že sa im narodili deti - dňa X.X.XXXX žalobca v 4. rade, XX.X.XXXX žalobkyňa v 3. rade a dňa XX.X.XXXX maloletá žalobkyňa v 2. rade.

10. Z evidenčnej karty vozidla ev.č. J. XXX I. vyplýva, že vlastníkom a držiteľom uvedeného vozidla bola C. B., teda žalovaná v 2. rade.

11. V lekárskej správe zo dňa 26.9.2014 E.. Ľ. P. potvrdila, že žalobca v 1. rade bol v čase od XX.X.XXXX do XX.X.XXXX /tento údaj bol právnym zástupcom žalobcov opravený do XX.X.XXXX/ práceneschopný vzhľadom k okolnostiam pacient PN na podklade opakovaného odborného vyšetrenia na psychiatrickej ambulancii.

12. Z lekárskej správy zo dňa 13.10.2014 psychiatra E.. D. B. vyplýva, že žalobca v 1. rade je v evidencii a liečbe od septembra minulého roku liečený pre depresívny stav reaktívny, prolongovaný po smrti manželky. Pravidelne raz mesačne dochádza na kontroly, užíva predpisované psychofarmaká s neuspokojivým efektom aj po opakovane zmenenej liečbe. Vyžaduje si naďalej dlhodobé vedenie u psychiatra.

13. Z lekárskej správy zo dňa 13.10.2014 E.. R. R., klinickej psychologičky, vyplýva, že žalobcovia v 2., 3. a 4. rade sú od r. XXXX v permanentnej a dlhodobej psychoterapeutickej starostlivosti ambulancie z dôvodu tragickej rodinnej udalosti - úmrtie matky pri autonehode s dlhodobým dopadom na celú rodinu a u ktorých z psychologického hľadiska naďalej prebieha prolongovaný proces smútenia a vyrovnávania sa s traumatickou udalosťou.

14. Žalobca v 1. rade vypovedal tak, že po nehode bol prakticky pol roka psychicky na dne. Tri mesiace bol na liekoch. Vyčíta si to, že tam mal ísť on po syna a nie manželka. Vôbec ani v spálni nespal. Zle spáva. Deti boli taktiež u psychológa, najmä najmladšia žalobkyňa v 2. rade. Bola s manželkou v aute a stále s ňou všade chodila. A po manželkinej smrti jej nedokázal povedať, možno až po štyroch mesiacoch, že už mama nie je. To bolo pre ňu najhoršie. Život má celý naopak a nevie, kedy sa z toho dostane.

15. Žalobca v 1. rade bol opätovne vypočutý a vypovedal tak, že boli krásna rodina, všetko klapalo ako malo, bývali v bytovke. Potom sa presťahovali do domu, tam žili ani necelý rok, keď sa to všetko udialo. Život sa mu zmenil, nemá teraz ani rodinu, nič. Deti sú v starostlivosti u starej matky, on pracuje ako vodič kamiónu, takže lieta po svete. Je ťažké o tom rozprávať akú rodinu mal, keďže bohužiaľ už ju nebude mať. Deti sa zhoršili v škole. Žalobca v 4. rade opakoval štvrtý ročník. V čase nehody hral futbal na ihrisku. Starosta mu povedal, že manželka je v priekope. Boli to 2 km za dedinou. Keď prišiel na miesto nehody, tak jej vravel, čo tu sedíš, čo nevstávaš. A následne zistil, že je mŕtva. Tak hľadal ešte žalobkyňu v 2. rade. Potom zaútočil na šoféra, policajtov a hasičov. Následne dostal injekciu a viacej si z miesta nehody nepamätá. Približne päť mesiacov užíval lieky. Štyri mesiace požíval alkohol, pretože nedokázal povedať dcére, že mama už nie je a nemohol sa s tým zmieriť. Tri roky nespal ani v spálni. Prakticky sa o deti ani nestaral, bol na liekoch, pil, neskôr, keď sa schopil, išiel zarobiť peniaze a deti zveril svokre. Deťom sa zhoršil prospech, chodili aj poza školu. On jazdil kamiónom, bol každý víkend doma. Stará mama, keď bolo nejaké učivo, nevedela vypracovať úlohu, neskôr zistil, že žalobkyňa v 2. rade nevedela násobilku. Stále sa mu sníva, že sú spolu. V čase nehody manželka nebola zamestnaná. Ešte dva mesiace mal pracovať ako vodič kamiónu. Chcel sa zamestnať ako vodič autobusu a manželka by podnikala v kaderníctve, tak ako predtým. Pred nehodou dlhy nemali, ale potom sa dostal do dlhov. Mal vzťah po troch rokoch od smrti manželky, ale ten nevyšiel. Teraz má ďalší vzťah, trvá ešte len dva roky. Majú spolu dcéru, ktorá má rok a pol.

16. Žalobkyňa v 3. rade vypovedala tak, že si pamätá, že keď bola menšia, tak mali skvelú rodinu. Žilo sa im skvele, bola to predsa mama a bol to najlepší človek, veľmi jej chýba. Keď s ňou žili, tak bolo všetko ľahké a krásne. Potom sa všetko zrútilo kvôli tej nehode. Odkedy ju stratili, tak ťažko sa im žije. Mama bola na všetko. Vo všetkom im pomáhala. Boli deti, potrebovali lásku, aj ju potrebujú. Keď sa to dozvedela, bola na ihrisku. Prišla domov, nenašla doma ani starú mamu, ani otca, ani súrodencov. Vedela, že mama išla po brata do Sniny na futbal. Vtedy si myslela, že išli všetci a bála sa, že všetkých stratila. Potom, keď prišli domov bez sestry a bez mamy, tak sa jej všetko zrútilo. Nejedla, s nikým sa nechcela rozprávať. Navštevovala psychologičku. Nechcela už ani chodiť do školy, nič ju nebavilo. Všetko krásne sa zrútilo. Videla otca ako vyzeral predtým a potom po autonehode. Nerozprával s nimi, bol na tom veľmi zle. Bol na liekoch. Žiadna sranda, žiaden smiech, nič. Bolo iba úplné ticho. Keď žila mama, tak boli zvyknutí, že sa každé ráno zobúdzali pri nej, skákali na posteli pri nich - pri mame a pri otcovi. Tešili sa všetci spolu, na dvore raňajkovali. Všetko bolo úžasné a po tej autonehode ju život nebavil. Mama bola strašne skvelá. Zhoršil sa jej prospech v škole. Tiež mama jej radila ako sa má učiť.

17. Žalobca vo 4. rade vypovedal tak, že dodnes si to vyčíta, lebo mama išla pre neho. Má z toho traumu. Ťažko sa mu spáva. Zmenilo sa všetko, mali život ako každá iná rodina. Navštevoval psychológa, v škole sa zhoršil. Keď žila mama, chodili na výlety, keď zomrela, neboli už nikde. S mamou sa učili, hrali.

18. Podľa § 420 Občianskeho zákonníka
(1) Každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.
(2) Škoda je spôsobená právnickou osobou alebo fyzickou osobou, keď bola spôsobená pri ich činnosti tými, ktorých na túto činnosť použili. Tieto osoby samy za škodu takto spôsobenú podľa tohto zákona nezodpovedajú; ich zodpovednosť podľa pracovnoprávnych predpisov nie je tým dotknutá.
(3) Zodpovednosti sa zbaví ten, kto preukáže, že škodu nezavinil.

19. V tomto ustanovení je upravená všeobecná zodpovednosť za škodu, ktorá prichádza do úvahy vždy vtedy, keď nejde o niektorý z prípadov osobitnej zodpovednosti za škodu. Predpokladom vzniku občianskoprávnej zodpovednosti je protiprávny úkon, spôsobenie škody a príčinná súvislosť medzi protiprávnym úkonom a škodou. Všeobecná zodpovednosť za škodu podľa § 420 OZ spočíva v zavinení škodcu, pričom zavinenie škodcu sa podľa zákona predpokladá (prezumpcia zavinenia). Občianskoprávna zodpovednosť môže však vzniknúť z porušenia povinností zákonom uložených, ide o tzv. mimozáväzkovú zodpovednosť.

20. Zodpovednosť vodiča za škodu spôsobenú motorovým vozidlom, ktoré v čase spôsobenia škody riadil (ak vodič nie je súčasne i prevádzkovateľom), má charakter zodpovednosti za zavinené spôsobenie škody (§ 420 OZ). Preto podmienkou zodpovednosti vodiča za škody je okrem zavinenia i protiprávne konanie vodiča (a príčinnej súvislosti medzi týmto konaním a vzniknutou škodou), konkrétne porušenie pravidiel cestnej premávky. Táto skutočnosť je daná výsledkom trestného konania.

21. Podľa § 427 Občianskeho zákonníka
(1) Fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky.
(2) Rovnako zodpovedá aj iný prevádzateľ motorového vozidla, motorového plavidla, ako aj prevádzateľ lietadla.

22. Podľa § 428 Občianskeho zákonníka svojej zodpovednosti sa nemôže prevádzateľ zbaviť, ak bola škoda spôsobená okolnosťami, ktoré majú pôvod v prevádzke. Inak sa zodpovednosti zbaví, len ak preukáže, že sa škode nemohlo zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré možno požadovať.

23. Podľa § 429 Občianskeho zákonníka prevádzateľ zodpovedá ako za škodu spôsobenú na zdraví a veciach, tak za škodu spôsobenú odcudzením alebo stratou vecí, ak stratila fyzická osoba pri poškodení možnosť ich opatrovať.

24. Podľa § 430 ods. 1 Občianskeho zákonníka namiesto prevádzateľa zodpovedá ten, kto použije dopravný prostriedok bez vedomia alebo proti vôli prevádzateľa. Prevádzateľ zodpovedá spoločne s ním, ak takéto použitie dopravného prostriedku svojou nedbalosťou umožnil.

25. Zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov upravená v § 427 až § 431 OZ je osobitným druhom občianskoprávnej zodpovednosti za škodu, ktorá spočíva na princípe objektívnej zodpovednosti. Na vznik tejto zodpovednosti sa teda nevyžaduje zavinené konanie, čo však neznamená, že škoda spôsobená prevádzkou dopravného prostriedku nemôže byť zavinená. Zodpovednosť za škodu podľa § 427 OZ spočíva v tom, že ide o zodpovednosť za škodu vyvolanú osobitnou povahou prevádzky dopravného prostriedku. Medzi osobitnou povahou prevádzky a medzi spôsobenou škodou musí byť príčinná súvislosť (v prejednávanom prípade príčinná súvislosť vyplýva priamo z trestného spisu). Aj keď Občiansky zákonník priamo nevymedzuje, čo treba považovať za osobitnú povahu prevádzky, možno ustáliť, že osobitná povaha spočíva v tom, že z tejto prevádzky vyplýva pre okolitý svet zdroj zvýšeného nebezpečenstva v súvislosti s činnosťou a pohybom dopravného prostriedku. Zdroju zvýšeného nebezpečenstva nemožno čeliť ani vhodnými opatreniami technického charakteru pri udržiavaní dopravných prostriedkov v stave spôsobilom na riadne užívanie, ani riadnym spôsobom ich užívania v súlade s príslušnými pravidlami premávky. Zdroje zvýšeného nebezpečenstva spočívajú často v skutočnostiach, na ktoré ani prevádzkovateľ, ani vodič nemôžu vplývať (napr. materiálové vady, zlyhanie ovládacieho mechanizmu a pod.). Preto je odôvodnená

objektívna zodpovednosť. V záujme ochrany tretích (nezúčastnených) osôb sa riziko z prevádzky prenáša na prevádzkovateľa. U prevádzkovateľa motorového vozidla (kde škodlivé udalosti nastávajú vzhľadom na rozvoj motorizmu najčastejšie) je toto riziko znášania následkov zodpovednosti za škody spôsobené ich prevádzkou zmiernené tým, že každý prevádzkovateľ je zo zákona poistený pre prípad vzniku svojej zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (zákon č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla).

26. Občiansky zákonník nevymedzuje pojem prevádzkovateľ dopravného prostriedku; je to pojem širší ako pojem vlastník (hoci spravidla bude s pojmom vlastník totožný), pretože okrem vlastníka zahŕňa aj inú osobu, ktorá je na základe iného než vlastníckeho práva oprávnená na trvalú prevádzku motorového vozidla. Prevádzkovateľ, ktorý požičal inému motorové vozidlo alebo iný dopravný prostriedok, ostáva prevádzkovateľom motorového vozidla, a tým aj zodpovedným za škodu vyvolanú osobitnou povahou prevádzky.

27. Objektívna zodpovednosť za škody spôsobené prevádzkou dopravného prostriedku je pomerne prísna, pretože takmer vylučuje možnosti liberácie prevádzkovateľa. Vyplýva to z prvej vety ustanovenia § 428 OZ, podľa ktorej sa prevádzkovateľ svojej zodpovednosti nemôže zbaviť, ak bola škoda spôsobená okolnosťami, ktoré majú pôvod v prevádzke. Liberácia prevádzkovateľa (jeho oslobodenie spod objektívnej zodpovednosti) prichádza do úvahy len v prípade, keď škoda nebola spôsobená okolnosťami, ktoré majú svoj pôvod v prevádzke. Okrem toho je liberácia viazaná na podmienku, že prevádzkovateľ preukáže, že škode nemohol zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré možno od neho požadovať. Vynaložením všetkého úsilia treba rozumieť všetku objektívnu starostlivosť, ktorá sa mohla vynaložiť na zabránenie vzniku škody.

28. Podľa § 430 ods. 1 OZ namiesto prevádzkovateľa dopravného prostriedku zodpovedá ten, kto použije dopravný prostriedok bez vedomia alebo proti vôli prevádzkovateľa. O použitie dopravného prostriedku bez vedomia prevádzkovateľa ide vtedy, ak ho použije osoba, ktorá je v určitom vzťahu k prevádzkovateľovi (či už v príbuzenskom alebo v inom obdobnom vzťahu), na základe ktorého spravidla dopravný prostriedok užíva, v konkrétnom prípade ho však použil bez vedomia prevádzkovateľa (napr. jazda syna na dopravnom prostriedku rodičov bez jeho súhlasu a pod.). O použitie proti vôli prevádzkovateľa ide vtedy, keď sa dopravného prostriedku zmocní cudzia osoba protiprávne, či už s cieľom povoziť sa, alebo si ho prisvojiť. Ten, kto použije dopravný prostriedok bez vedomia alebo proti vôli prevádzkovateľa, spravidla zodpovedá sám za škodu, ktorú inému spôsobil prevádzkou dopravného prostriedku. Ak však prevádzkovateľ takéto použitie svojou nedbanlivosťou umožnil, zodpovedá s ním spoločne.

29. V prejednávanom prípade je žalovaný 1/ synom žalovanej 2/. Keďže v konaní nebola ani tvrdená a teda ani preukázaná skutočnosť, aby žalovaný 1/ použil dopravný prostriedok bez vedomia žalovanej 2/, podľa § 427 OZ za škodu zodpovedá aj žalovaná 2/.

30. Zodpovednosť prevádzkovateľa dopravného prostriedku za škodu spôsobenú jeho prevádzkou podľa § 427 a nasl. OZ nevylučuje súbežnú (solidárnu) zodpovednosť vodiča tohto dopravného prostriedku podľa ustanovenia § 420 ods. 1 OZ, ktorý škodu spôsobil pri tej istej škodovej udalosti zavineným porušením právnej povinnosti, ak nejde o prípad uvedený v ustanovení § 420 ods. 2 OZ (R 3/1984 a R 29/1979). V praxi ide o prípady, keď prevádzkovateľ a osoba, ktorá v čase spôsobenia škody riadila motorové vozidlo, sú dva rozdielne subjekty.

31. I v prípade zodpovednosti vodiča za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla zostáva zachovaná zodpovednosť prevádzkovateľa za škodu podľa zásad uvedených v § 427 OZ. Poškodený má tak možnosť uplatniť nárok na náhradu škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla jednak voči vodičovi, jednak proti prevádzkovateľovi vozidla. Môže však nárok na náhradu škody uplatniť súčasne proti obom subjektom, keďže ide o prípad spoločnej a nerozdielnej zodpovednosti za tú istú škodu podľa § 438 OZ.

32. Žalovaný 1/ viedol osobné motorové vozidlo, ktorým bola spôsobená škoda. Za svoje konanie bol uznaný vinným rozsudok Okresného súdu U. sp. zn. XT/XXX/XXXX zo dňa XX.XX.XXXX a v tomto trestnom konaní bolo konštatované aj porušenie jeho povinnosti (porušenie dôležitej povinnosti uloženej

mu podľa zákona - porušenie pravidiel cestnej premávky) a teda aj zavinenie, je zodpovedným subjektom v zmysle ust. § 420 ods. 1 OZ a žalovaná 2/ ako prevádzkovateľ motorového vozidla v čase dopravnej nehody podľa § 427 OZ.

33. Pri určení osoby zodpovednej za nemajetkovú ujmu, ktorú utrpela na svojej osobnosti fyzická osoba, je treba pripustiť analogické použitie § 420 a nasl. OZ a aj pri určení osoby zodpovednej za zásah proti osobnosti vyvolaný zvláštnou povahou prevádzky dopravných prostriedkov je potom možné analogické použitie § 427 OZ. V tejto súvislosti súd poukazuje napr. na rozsudok NS ČR 30 Cdo 999/2007, ale aj 30 Cdo 476/2011). V zmysle uvedeného sú teda žalovaní 1/ a 2/ zodpovednými subjektmi aj za zásah do osobnostných práv žalobcov.

34. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

35. Podľa § 13 Občianskeho zákonníka
(1) Fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie.
(2) Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.
(3) Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

36. Ustanovenie § 13 OZ obsahuje prostriedky ochrany osobnostných práv. Ich použitie nie je viazané na podmienku zavinenia pôvodcu zásahu, pretože ide o prípad objektívnej zodpovednosti. Všeobecnou podmienkou uplatnenia ochrany podľa tohto ustanovenia je, že ide o závažnejší zásah do psychickej a morálnej integrity osobnosti, ktorý je objektívne spôsobilý fyzickej osobe privodiť ujmu na jednotlivých stránkach osobnosti. Súdna prax rozlišuje 3 prostriedky ochrany osobnostných práv: 1./žalobu na upustenie od neoprávnených zásahov (negatórna žaloba), 2./ žalobu na odstránenie následkov už uskutočnených zásahov (reštitučná žaloba), 3./ žaloba na poskytnutie primeraného zadosťučinenia (satisfakčná žaloba). Uvedené špeciálne prostriedky súdnej ochrany osobnostných práv sa podľa jednotlivých okolností konkrétneho prípadu môžu uplatniť samostatne alebo kumulatívne (ak si to vyžaduje ich účel). Z ustanovenia § 13 vyplýva, že ak môže byť vzniknutá nemajetková ujma na osobnosti postihnutej fyzickej osoby primerane vyvážená niektorou z foriem morálneho zadosťučinenia, poskytnutie príslušnej morálnej satisfakcie treba uprednostniť. Len v tých prípadoch, kde došlo k porušeniu osobnostných práv v značnej miere a kde intenzita tohto zásahu nie je primerane napraviteľná inými právnymi prostriedkami, treba považovať za opodstatnené a spravodlivé priznanie zadosťučinenia v peniazoch. Spôsob odstránenia následkov zásahu do osobnostných práv bude rozdielny podľa povahy veci, najmä podľa druhu zásahu do práva na ochranu osobnosti a podľa okolností, za ktorých k zásahu došlo. Zo žaloby žalobcov je zrejmé, že sa jedná o satisfakčnú žalobu, a to so zreteľom na to, že zásah do osobnostných práv nemožno odčiniť obnovením pôvodného stavu.

37. Výšku peňažného zadosťučinenia súd určuje na základe voľnej úvahy, ktorá však nemôže byť svojvôľou. Zákon ustanovuje súdu povinnosť prihliadnuť pritom na dve hľadiská, a to tak na závažnosť vzniknutej ujmy, ako aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo a to ako na strane žalobcov, tak aj na strane žalovaných. Určenie výšky peňažnej satisfakcie má byť s ohľadom na okolnosti konkrétneho prípadu v súlade s požiadavkami spravodlivosti, pričom slovenský právny poriadok nepozná minimálnu ani maximálnu hranicu výšky finančného zadosťučinenia. Pri rozhodovaní o náhrade nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 OZ musí mať súd preukázané, že sú tu okolnosti preukazujúce, že v konkrétnom prípade nestačí zadosťučinenie podľa ustanovenia podľa § 13 ods. 1 OZ a to najmä z hľadiska intenzity, trvania a rozsahu nepriaznivých následkov.

38. V danom prípade nespochybniteľne došlo k zásahu do osobnostných práv nebohej ako aj jej rodiny v tej najhoršej možnej intenzite, keď zásah nie je možné odčiniť len ospravedlnením či prinavrátením do pôvodného stavu. Vzhľadom k tomu, že došlo k usmrteniu nebohej, matky a manželky, z hľadiska pozostalých trestno-právna ochrana je nedostatočná, rovnako ako klasická občianskoprávna

ochrana prostredníctvom náhrady škody, s poukazom na citovú ujmu vzniknutú žalobcom vzhľadom na postavenie nebohej v rodine.

39. Pre určenie výšky primeraného zadosťučinenia v peniazoch sú v zmysle § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka taxatívne stanovené dve kritériá, z ktorých musí súd pri svojom rozhodovaní vychádzať ex offo. Sú to závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo. Pritom závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy sa posudzuje najmä so zreteľom na jej intenzitu, rozsah a na jej ohlas, ako aj na dĺžku jej trvania.

40. Všeobecne platí, že spôsob ochrany osobnosti musí byť primeraný povahe zásahu, pričom nutnosťou je stanoviť mieru závažnosti zásahu. Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (t.j. materiálnej satisfakcie) je vždy - v závislosti na individuálnych okolnostiach daného prípadu - existencia závažnej ujmy. Treba vychádzať z následnej reakcie, ktorú zásah vyvolal. Túto mieru treba zisťovať dokazovaním a posúdiť na základe poznania a vyhodnotenia tejto reakcie.

41. Samotná závažnosť ujmy vzniknutej v dôsledku neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti nie je jediným a výlučným kritériom pre určenie výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch. Pri určení tejto výšky súd musí prihliadnuť aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Tieto okolnosti môžu byť významné tak u osoby postihnutej, ako aj u osoby, ktorá neoprávnený zásah spôsobila.

42. Súd je v civilnom sporovom konaní viazaný vždy rozhodnutím o tom, že bol spáchaný trestný čin a o tom, kto ho spáchal (§ 193 CSP). V trestnej veci vednej na Okresnom súde U. pod sp. zn. XT/XXX/XXXX vyplynulo, že žalovaný 1/ v čase dopravnej nehody nebol pod vplyvom alkoholu, nesprávne však vyhodnotil situáciu ohľadne rýchlosti na bezpečný prejazd v zákrute, čím z nedbanlivosti spôsobil smrť tretej osoby.

43. V danom prípade rodine žalobcov nespochybniteľne vznikla nenapraviteľná ujma - strata ich manželky a matky, pričom u žalobcov 2/, 3/ a 4/ k tejto strate došlo vo veku X, XX a XX rokov, keď osoba ich matky by mala pre ich ďalší vývin a vývoj dôležité postavenie a funkciu. Závažným spôsobom bolo dotknuté právo žalobcov na ich súkromný a rodinný život, pričom na charakter zásahu je vylúčené domáhať sa morálneho zadosťučinenia v zmysle § 13 ods. 1 OZ a teda je dôvodné domáhať sa zaplatenia náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch.

44. Súd pri určení výšky priznanej nemajetkovej ujmy vychádzal z tých okolností, že smrťou nebohej bola spôsobená trvalá a neodstrániteľná ujma mladej, perspektívnej rodiny vychovávajúcej tri maloleté deti vo veku X, XX a XX rokov. Vo vzťahu k žalobcovi 1/ sa týmto neoprávneným zásahom pretrhla väzba k nebohej založená na silnej telesnej a duchovnej príťažlivosti. Vo vzťahu ku všetkým žalobcom už rodina nebude spĺňať svoju funkciu - reprodukčnú, výchovnú, ekonomickú prípadne ochrannú, emocionálnu. Vzhľadom na smrť nebohej už rodina v pôvodnom zložení neuspokojí potreby lásky, bezpečia (psychický význam otca a matky, istoty, zakotvenosti), neuspokojí základné emocionálne potreby. Členovia rodiny sa riadili ustálenými vzormi správania sa, každý člen rodiny plnil určitú sociálnu úlohu. Všetka stabilita, ktorú žalobcovia pociťovali počas života nebohej, sa razom stratila v deň dopravnej nehody.

45. Súd nespochybňuje, že aj žalovanému 1/ sa po nehode zmenil život neželateľným smerom. Napriek jeho odsúdeniu a vykonaniu uloženého trestu, sa jeho život nevráti do zabehnutých koľají a po celý zvyšok života bude niesť svoje bremeno. Faktom však zostáva, že nehodu spôsobil z nedbanlivosti, spôsobil nenapraviteľný a neodstrániteľný následok, ktorým je smrť človeka.

46. V rodine žalobcov došlo k nenapraviteľnej ujme, ktorú možno len zmierniť priznaním peňažnej satisfakcie za túto ujmu. Zároveň je však potrebné poukázať na následky a prežívanie straty manželky a matky. Žalobca po nehode požíval alkohol a liečil sa u psychiatra pre depresívny stav po smrti manželky. Deťom sa v škole zhoršil prospech. Žalobca 4/ opakoval ročník. Taktiež boli v dlhodobej psychoterapeutickej starostlivosti psychológa z dôvodu úmrtia matky pri autonehode.

47. Pri určení výšky priznanej nemajetkovej ujmy súd zohľadnil jednak závažnosť ujmy, okolnosti, ktoré mali vplyv na vznik nemajetkovej ujmy, mieru zavinenia, ale aj na to v akej miere by mohla v konkrétnom prípade vo vzťahu k dotknutým osobám uvedená satisfakcia pôsobiť na zmiernenie následkov zásahu tak aby nešlo o zneužitie tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie.

48. Priznanie nemajetkovej ujmy nie je reparáciou. Je nespochybniteľné, že žiadna priznaná suma nenahradí žalobcom matku a manželku, no môže zmierniť následky vzniknutej nemajetkovej ujmy. Nakoľko priznanie nemajetkovej ujmy je predmetom voľnej úvahy súdu, pričom Občiansky zákonník nestanovuje maximálnu ani minimálnu výšku finančného zadosťučinenia, ktoré by však malo byť primerané, pričom jeho zmyslom nie je byť finančnou zábezpekou, zdrojom obživy, ani náhradou príjmu a nemôže tiež viesť k neprimeranému obohacovaniu sa, je súd toho názoru, že výška finančného zadosťučinenia, ktorá bola priznaná súdom, je postačujúca a primeraná vzhľadom na okolnosti prípadu ako aj závažnosť zásahu do nemajetkovej sféry. Žalobcovia budú stratu manželky a matky pociťovať po celý život. Zároveň súd prihliadol aj na osobu žalovaného 1/, ktorú hodnotil trestný súd, a to že dopravnú nehodu spôsobil z nedbanlivosti, nebol pod vplyvom alkoholu, k spáchaniu skutku sa priznal a tento oľutoval, skutku sa dopustil vo veku blízkom veku mladistvých a táto skutočnosť mala vplyv na jeho spôsobilosť odhadnúť primeranú rýchlosť v zákrute.

49. Zásah do práva na ochranu osobnosti žalobcov založil právo domáhať sa ochrany osobnosti a náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Porušením dopravných predpisov zo strany žalovaného 1/ došlo k tomu, že zo dňa na deň, náhle, šokujúco a nepredvídateľne prišli žalobcovia 2/, 3/ a 4/ o najdôležitejšiu osobu svojho života, stratili osobu zabezpečujúcu im osobnú starostlivosť a stratili výhľad na hmotné zabezpečenie zo strany matky do budúcnosti. Súd dospel k záveru, že žalobcovi 1/ v dôsledku straty manželky patrí nemajetková ujma vo výške 20.000,- eur ako vyjadrenie nesmierne závažného a ťažkého zásahu do osobného a rodinného života konaním žalovaného 1/. Vo vzťahu k žalobcom 2/, 3/ a 4/ súd dospel k záveru, že zásah do ich práv je potrebné ohodnotiť sumou vyššou, zodpovedajúcou strate matky, ktorá je nenahraditeľnou a v živote dieťaťa nepostrádateľnou, a s ktorou sa budú vysporadúvať po celý život. Je potrebné prihliadnuť aj na nízky vek žalobcov, ktorí stratili matku vo veľmi citlivom období vzhľadom na ich ďalší psychický vývoj, stratili osobu poskytujúcu im najvyššiu mieru lásky a náklonnosti, akú môže jedna bytosť druhej poskytnúť. Súd však prihliadol aj na to, že v osobe otca majú žalobcovia oporu ako i hmotné zabezpečenie, preto požadovaná náhrada vo výške 80.000,- eur nie je v tejto veci primeranou a súd ju v plnej výške nepriznal. Po zhodnotení všetkých okolností prejednávanej veci súd dospel k záveru, že žalobcom 2/, 3/ a 4/ v dôsledku straty matky patrí nemajetková ujma vo výške 30.000,- eur každému jednotlivo. Žalobu v časti presahujúcej priznanú nemajetkovú ujmu zamietol.

50. Nároky na náhradu nemajetkovej ujmy, ktoré sú uplatnené na základe § 11 a nasl. OZ sa premlčujú vo všeobecnej trojročnej premlčacej lehote tak, ako to vyplýva z 101 Občianskeho zákonníka. Počiatok plynutia všeobecnej 3-ročnej premlčacej doby náhrady za nemateriálnu ujmu je podľa § 101 OZ viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilého porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby (uznesenie NS SR sp. zn. 5Cdo/265/2009).

51. K zásahu do osobnostných práv žalobcov došlo dňa XX.XX.XXXX, vzhľadom k tomu, že premlčacia doba je trojročná, jej koniec v súlade s ust. § 122 ods. 2 OZ pripadol na deň XX.XX.XXXX. Žaloba bola na súd podaná včas dňa XX.XX.XXXX.

52. Žalovaná 2/ bola povinne zmluvne poistená za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

53. Podľa § 822 a 823 Občianskeho zákonníka z poistenia zodpovednosti za škody má poistený právo, aby v prípade poistnej udalosti poistiteľ za neho nahradil podľa poistných podmienok škodu, za ktorú poistený zodpovedá. Náhradu platí poistiteľ poškodenému; poškodený však právo na plnenie proti poistiteľovi nemá, ak osobitné predpisy neustanovujú inak.

54. Podľa § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení.

55. Podľa § 4 ods. 4 citovaného zákona, poistený má právo, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poistné plnenie v rozsahu podľa ods. 2, ak ku škodovej udalosti, pri ktorej táto škoda vznikla a za ktorú poistený zodpovedá, došlo v čase trvania poistenia zodpovednosti, ak tento zákon neustanovuje inak.

56. Podľa § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať.

57. Podľa § 15 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z. na premlčanie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi platí rovnaká úprava ako na premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila.

58. Pri uplatňovaní nárokov z náhrady škody platí zásada, že poškodený musí uplatniť svoje právo voči tomu, kto za škodu zodpovedá, t.j. voči poistenému. Poistiteľ plní poškodenému namiesto poisteného. Iba výnimočne má poškodený priame právo na náhradu škody voči poistiteľovi, a to ak tak ustanovujú osobitné predpisy. Takýmto osobitným predpisom je aj zákon o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, ktorý v § 15 stanovuje, že poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi. Poškodený tak môže náhradu škody spôsobenú prevádzkou motorového vozidla požadovať buď od poisteného škodcu, alebo od poisťovateľa. Voľba je výlučne na oprávnenej osobe. Ide teda o situáciu, keď jeden subjekt má nárok na to isté plnenie proti dvom subjektom, pričom proti každému z nich z iného právneho dôvodu, proti škodcovi ide o nárok z titulu náhrady škody, proti jeho poisťovateľovi ide o osobitné právo na plnenie založené všeobecným právnym predpisom. Pokiaľ sa žalobcovia rozhodli uplatniť si nárok voči všetkým žalovaným každému z nich z iného právneho dôvodu, je to ich výlučná kompetencia pri vedení sporu. Preto nie je správny ani záver žalovaných 1/ a 2/, že voči nim by mala byť žaloba zamietnutá.

59. Pokiaľ ide o námietku žalovaného 3/ o nedostatku jeho pasívnej vecnej legitimácie, spornou je otázka interpretácie § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. obsahujúceho pojem „škoda na zdraví“, v tom zmysle či je možné pod ňu subsumovať aj nemajetkovú ujmu v zmysle § 11 až 13 Občianskeho zákonníka, pretože škodu na zdraví na účely povinného zmluvného poistenia zákonodarca subsumuje pod poistné krytie.

60. Podľa názoru súdu je pojem škoda v zákone č. 381/2001 Z.z. potrebné vykladať extenzívne a to tak, že zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv pozostalých, spočívajúci v zásahu do práva na súkromný a rodinný život spôsobený usmrtením blízkej osoby pri prevádzke dopravných prostriedkov.

61. Nemajetková ujma je škodou ale v citovej oblasti. Škoda zahŕňa nielen zníženie majetku a ušlý zisk, ale aj nemajetkovú škodu (nemajetkovú ujmu). Povinné zmluvné poistenie kryje náhradu škody na zdraví, ktorou je extenzívnym výkladom aj nemajetková ujma.

62. Podľa rozsudku Súdneho dvora EU vo veci C 22/12 z 24.10.2013, v zmysle tohto rozhodnutia sa právne predpisy členských štátov, ktoré sa týkajú poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám, obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej.

63. Pre posúdenie, či povinné zmluvné poistenie sa vzťahuje aj na náhradu nemajetkovej ujmy je podstatné, či vnútroštátne právo umožňuje priznať náhradu nemajetkovej ujmy pre pozostalé osoby bez ohľadu na to, či toto právo je upravené v ustanoveniach týkajúcich sa náhrady škody alebo v inej časti Občianskeho zákonníka. Vnútroštátne právo Slovenskej republiky umožňuje s poukazom na § 11 a 13 Občianskeho zákonníka priznať aj náhradu nemajetkovej ujmy pozostalým osobám a za eurokonformný výklad, možno považovať taký výklad pojmov náhrady škody, resp. škoda na zdraví, ktorá v sebe zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy.

64. Ak teda vnútroštátne právo umožňuje pozostalým po obeti dopravnej nehody požadovať náhradu utrpenej nemajetkovej ujmy, náhrada tejto ujmy musí byť krytá povinným zmluvným poistením motorového vozidla. Poistenie zodpovednosti teda kryje aj nároky pozostalých na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka a pozostalí (ako poškodení) môžu tieto nároky v zmysle § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. uplatniť priamo proti poisťovateľovi, a to rovnako ako všetky ostatné nároky s tým súvisiace.

65. Súd tak dospel k záveru, že povinné zmluvné poistenie za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa vzťahuje aj na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá je upravená vo vnútroštátnom práve.

66. Výklad žalovaného 3/ je formalistický. K výkladu právnych predpisov a ich inštitútov nemožno pristupovať len z hľadiska textu zákona, a to ani v prípade, keď sa text môže javiť ako jednoznačný a určitý, ale predovšetkým podľa zmyslu a účelu zákona. Zmyslom a účelom poistenia za škody spôsobené prevádzkou dopravných prostriedkov je zmierniť dôsledky škôd, ku ktorým došlo v súvislosti s touto prevádzkou. Niet logického argumentu, prečo by nemalo ísť aj o následky a ujmu v citovej oblasti, a teda aj nemajetkovú ujmu a poškodeným zabezpečiť takéto odškodnenie.

67. Súd v tejto súvislosti poukazuje aj na rozsudok Krajského súdu v H. z 26. mája 2015, sp. zn. XXCo/XXX/XXXX, v ktorom uviedol:
,,Škoda zahŕňa nielen zníženie majetku a ušlý zisk, ale aj nemajetkovú škodu (nemajetkovú ujmu). Je preto potrebné vykladať termín škoda v § 4 ods. 2 písm. a) aj ako nemateriálnu škodu na zdraví. Nemali by byť pochybnosti, že strata života najbližšieho príbuzného je spojená s negatívnym dopadom v emočnej, citovej, teda nemajetkovej sfére príbuzných a na ich psychické zdravie. Je plne opodstatnený záver, že v takýchto situáciách vzniká ujma (škoda) aj v psychickej rovine dotknutých osôb.
Z hľadiska systematiky Občianskeho zákonníka nie je až tak významné, že náhrada nemajetkovej ujmy za stratu života je upravená v inej časti kódexu (prvá časť druhá hlava) ako náhrada škody (šiesta časť druhá hlava). Povinné poistenie musí kryť akúkoľvek škodu (ujmu) tak materiálnu, ako nemateriálnu. Odvolací súd sa stotožňuje s prvostupňovým súdom v názore, že platná právna úprava obsahuje takúto náhradu vychádzajúc z extenzívneho výkladu pojmu škody, ktorý v sebe nepochybne zahŕňa aj ujmu na zdraví (§ 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Zb. v znení neskorších predpisov) s tým, že náhrada nemajetkovej ujmy sa priznáva aj podľa ustanovení o ochrane osobnosti upravených v § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka.
Škodou (ujmou) sa podľa európskeho práva rozumie aj nemateriálna škoda. Dôležitý je eurokonformný výklad zákona, aby nebol popretý zmysel a účinok smernice o poistení. Cieľom Smernice Rady 90/232/EHS zo dňa 14. 5. 1990 je zabezpečiť, aby povinné poistenie vozidiel umožňovalo všetkým obetiam nehody spôsobenej vozidlom dosiahnuť odškodnenie za ujmu, ktorú utrpeli. Vnútroštátne ustanovenia, ktoré upravujú odškodnenie nehôd vyplývajúcich z prevádzky motorových vozidiel nemôžu obrať uvedené ustanovenia o ich potrebný účinok (rozsudok Súdneho dvora C-537/03, body 27 a 28).
Vychádzajúc zo znenia § 4 ods. 1, 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Zb. v znení neskorších predpisov je zrejmé, že poistné krytie zahŕňa škodu na zdraví a náklady pri usmrtení. Je potrebné vychádzať z extenzívneho výkladu pojmu škoda, ktorý v sebe nepochybne zahŕňa aj ujmu, keď pod pojem ujma na zdraví patrí akákoľvek ujma aj nemajetková, spôsobená blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode. Keďže pojem škoda uvedený v čl. 1 bod 2 prvej smernice nie je presnejšie vymedzený, nič nenaznačuje, že by sa niektoré druhy škody, akou je nemajetková ujma mali vylúčiť z tohto pojmu (bod 58 rozsudku Súdneho dvora EÚ C-22/12).“

68. Súd zároveň poukazuje aj na uznesenie Ústavného súdu SR zo dňa 11.10.2016, sp. zn. III. ÚS 666/2016, ktorým odmietol sťažnosť žalovaného 3/. V uvedenom uznesení ústavný súd vyjadril právny názor v prospech subsumovania nemajetkovej ujmy pod poistné krytie povinného zmluvného poistenia.

69. Vzhľadom k tomu, že súd je toho právneho názoru, že v rámci náhrady škody sa odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody (ako poškodeným), za ktorú možno priznať náhradu (zadosťučinenie) peňažnou formou podľa § 13 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka - ktorú v širšom ponímaní treba považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z., zaviazal na zaplatenie priznanej sumy ako náhrady nemajetkovej ujmy aj žalovaného 3/.

70. Ani námietku premlčania žalovaného 3/ nepovažoval súd za dôvodnú, pretože podľa § 15 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z. na premlčanie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi platí rovnaká úprava ako na premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila. Nároky na náhradu nemajetkovej ujmy, ktoré sú uplatnené na základe § 11 a nasl. OZ sa v zmysle ustálenej judikatúry (napr. rozh. NS SR sp. zn. 5 Cdo 265/2009) premlčujú vo všeobecnej trojročnej premlčacej lehote. Takáto trojročná doba sa uplatní voči škodcovi, a preto v zmysle ust. § 15 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z. aj voči poisťovateľovi. Poznámky pod čiarou, na ktorú poukazoval žalovaný 3/ nemajú záväzný charakter. Obsahom právneho predpisu sú právne normy. Okrem právnych noriem môže právny predpis obsahovať

i nenormatívnu časť, ktorú možno označiť ako proklamatívnu. Normatívna časť oproti právnej norme iba niečo deklaruje, vysvetľuje. Poznámka pod čiarou nemá normatívnu povahu, ale proklamatívnu. V danom prípade je rozhodujúce to, v akej lehote sa premlčuje nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, pretože ten je predmetom konania.

71. O trovách konania rozhodol súd podľa ust. § 255 ods. 2 CSP, podľa ktorého ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

72. Žalobcovia boli úspešní iba v časti, úspešnejší boli žalovaní, avšak súd prihliadol na to, že v neexistuje právny predpis, ktorý by upravoval výšky finančného zadosťučinenia pri náhrade nemajetkovej ujmy, pričom nárok žalobcov čo do základu je daný, preto rozhodol tak, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je možné podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Prešove.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že
a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v predchádzajúcom odseku, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak
a) sa týkajú procesných podmienok,
b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak nebude povinnosť uložená týmto rozhodnutím splnená v stanovenej lehote, možno sa jej splnenia domáhať návrhom na vykonanie exekúcie podľa osobitného predpisu.